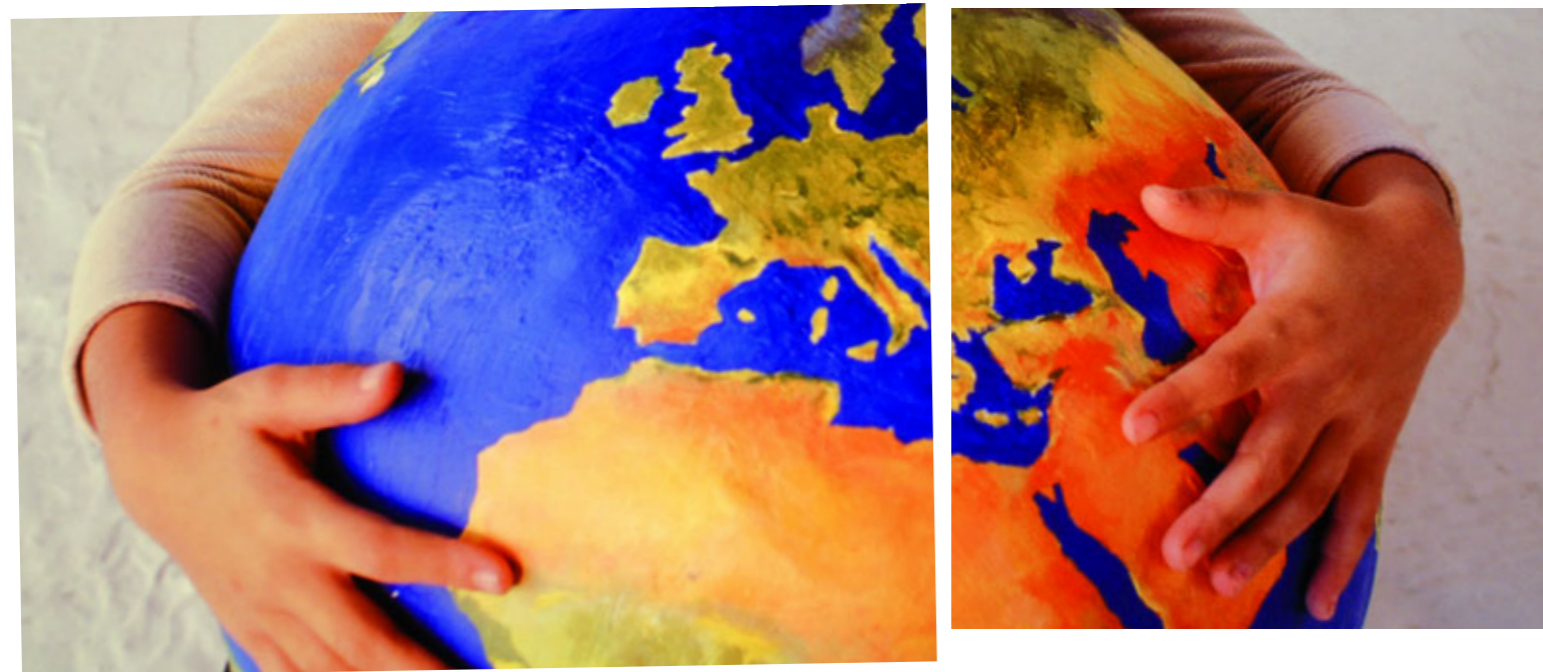

Visions des de l'interior

La xarxa d'escoles compromeses amb el món analitza com treballar la cooperació i la solidaritat

La Xarxa d'Escoles Compromeses amb el món va néixer l'any 2004 orientada a mostrar i intercanviar, i reflexionar-hi conjuntament, les experiències educatives que tenen les escoles i les institucions fora de l'àmbit escolar en el món de la cooperació, la solidaritat, l'educació per la pau, el desenvolupament i els drets humans. Una entitat que debat en unes jornades sobre com s'han de treballar aquests elements en els centres escolars i fora d'ells. Aquest és el resum de les últimes jornades que es van celebrar el mes d'octubre de 2008.

Les III jornades han estat un espai per compartir interessos i inquietuds, per tal d'arribar a orientacions comunes, en les quals han destacat l'entusiasme i les aportacions de participants, ponents, grups de treball i organitzadors. S'hi

han presentat diferents experiències i xarxes que realitzen un treball estable i continu en temes d'educació per la pau, ciutadania global, desenvolupament, cooperació, solidaritat i drets humans. La convocatòria del 2008 s'ha centrat a treballar la cooperació interna-

cional i la solidaritat a l'escola des de diferents perspectives, estratègies i metodologies, sense oblidar les aportacions que es fan des de les ONGD, els municipis i l'educació en el lleure, i tot tipus de propostes que arriben de la comunitat educativa en general.

El fill conductor, tal com es va plantejar al programa, ha girat entorn d'aspectes tan importants com la trajectòria de les Escoles Compromeses amb el Món; la comunicació entre xarxes educatives estatals i internacionals que treballen la solidaritat i la cooperació; el paper i les possibilitats dels mitjans de comunicació en la transmissió de la informació i la consciència crítica, relacionats amb les desigualtats estructurals Nord-Sud, i finalment, l'educació no formal com a espai per treballar la cooperació i solidaritat més enllà de l'escola.

En les conclusions de la jornada, es va subratllar la necessitat que es permeti un diàleg profund entre professorat, tècnics i ONGD per iniciar camins nous. Es va plantejar també la necessitat que les administracions simplifiquin la tramitació dels projectes de tal manera que tant les administracions com les ONG estiguin al servei dels centres i no al revés.

Així mateix, hauríem de vincular progressivament el projecte al currículum de l'aula i del centre, tot això dintre d'un clima de diàleg que involucri tota la comunitat educativa. És imprescindible que les línies de continuïtat es vinculin a aquest objectiu i que l'estructura de la xarxa estigui a la disposició de les necessitats reals dels professionals interessats en l'educació per al desenvolupament.

Finalment, es va valorar positivament la celebració d'aquestes jornades, les quals van culminar amb un missatge clau: és el professorat qui ha de prendre el control i el protagonisme de la xarxa, a més de dur a terme la definició i el disseny de les propostes.

DES DE L'ESCOLA

Les jornades, que es van inaugurar amb la conferència "Els reptes de l'educació per al desenvolupament a l'escola", de Ferran Polo, també van servir per conèixer diferents experiències que es fan arreu de l'Estat espanyol. Vam descobrir la Red Canaria de Escuelas Solidarias o la xarxa A Pie de Pueblo, d'Astúries, que treballa la cooperació i la solidaritat a través de l'art.

La Red Canaria és un exemple de bon treball iniciat a la xarxa d'escoles i que des de la base ha arribat a l'Administració. La xarxa canària i l'asturiana es van presentar durant una taula rodona, en la qual també va participar la Xarxa Escoles Solidàries-Escoles sense Fronteres de València i que van cloure dos representants del Moviment Sense Terra de Brasil (MST), un moviment social participatiu que, partint de la lluita per la reforma agrària, reivindica el dret a l'educació per una ciutadania plena.

També vam escoltar la participació de la Xarxa d'Intercanvi amb Escoles de Senegal, del CEIP municipal Escola del Mar de Barce-

lona. Aquesta experiència va néixer l'any 2000 arran de la creació d'un grup d'ajuda a una població del Senegal i ha desenvolupat diverses activitats i projectes, com ara "Compartir un somni", que ha impulsat la creació de la biblioteca Diakha Madina, o el projecte de cooperació "Senegal-BCN", consistent en un intercanvi de mestres, que ha permès conèixer i valorar la cultura dels uns i dels altres mitjançant l'intercanvi de materials visuals i plàstics. A més, va presentar el projecte cooperatiu "Maternitats-paternitats", que s'ha desenvolupat a les escoles Arc de Sant Martí i Escola del Mar a partir de l'intercanvi amb a l'Ecole Bakary-Seck del Senegal¹.

Per la seva banda, la Xarxa Educativa Solidària, que formen quatre instituts de Sabadell, va presentar el seu projecte, que consisteix a acostar l'alumnat a la realitat dels països més desfavorits, on el grup de treball fixa un projecte solidari, tenint en compte les possibilitats que tenen com a joves. En una segona etapa es treballa acostant els joves a la realitat solidària de Sabadell. És en aquesta fase quan el grup s'implica en accions socials de la ciutat, com, per exemple, projectes de voluntariat.

En aquest sentit, del debat van sorgir diverses reflexions relatives a la necessitat generalitzada entre el professorat d'encarar els reptes que la societat actual ens imposa i a la implicació en altres projectes socials fora de l'horari de treball. També es va valorar que significa treballar amb ONGD i si és necessari deslligar la ideologia pròpia del grup en involucrar-se en projectes amb tercers.

«És el professorat qui ha de prendre el protagonisme de la xarxa, a més de dur a terme la definició de les propostes.»

També es va fer la presentació del Projecte Sàhara, que realitza l'IES Ramon Berenguer IV a Santa Coloma de Gramenet. Aquesta experiència d'aprenentatge-servei consisteix a dur a terme una recollida de material escolar, així com de medicaments o material informàtic, per diferents instituts de la ciutat i entitats col·laboradores. El projecte culmina amb el viatge al campament sahrauí de Dajla, on es

lliura el material i es duen a terme una sèrie d'activitats. És un projecte molt interessant, ja que es viu en tres contextos diferents: l'institut, la ciutat i el campament sahrauí.

EDUCACIÓ EN EL LLEURE

Així mateix, a les jornades es va voler debatre sobre com l'àmbit extraescolar recull els projectes d'educació en cooperació i solidaritat. A més de demanar més responsabilitat als mitjans de comunicació a l'hora de retransmetre imatges, també es van criticar algunes de les campanyes publicitàries que fan les ONGD, que només han construït un imaginari dels països pobres ple de paternalisme, etnocentrisme, caritat i estereotips racistes i xenòfobs.

També vam descobrir experiències relacionades amb la utilització de les noves tecnologies de la informació en l'àmbit de la cooperació i la solidaritat. La primera va ser el projecte Diversitat, basat en l'ús de les tecnologies de l'aprenentatge i del coneixement (TAC) i desenvolupat per la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona. Té com a objectiu el desenvolupament de competències cívico-morals i comunicatives dels joves de secundària. Per a això, utilitza el *webquest*, un mètode pedagògic per a la investigació on tota o gairebé tota la informació que s'utilitza procedeix de recursos de la web. Així doncs, ¿va presentar un *webquest* mitjançant un vídeo per a desemmascarar el tractament que els mitjans realitzen en tractar temes com la immigració.

La segona experiència va ser la comunitat Atles de la Diversitat, que vol contribuir al canvi de paradigma en l'escola a través de noves idees i mètodes educatius. Es posa l'èmfasi en la motivació de l'alumnat i en la creació de xarxes humanes virtuals per aconseguir que els participants comparteixin les seves experiències i coneixements amb uns altres i enriqueixin així tot el grup.

Finalment, es va presentar el projecte "Entendre l'actualitat", d'Edualter. Aquesta iniciativa contempla l'elaboració d'una sèrie de carpetes d'actualitat amb materials d'anàlisi seleccionats que permetin la comprensió d'un determinat tema i recursos didàctics que en facilitin el treball a l'aula. Aquestes carpetes s'aniran elaborant i editant a mesura que l'actualitat informativa es centri en determinats temes d'interès i debat públic. En cada carpeta es poden trobar articles de referència que ajudin a situar el debat, seguits d'una sèrie de propostes didàctiques que permetin tractar aquests temes des de l'escola.

Com no podia ser d'una altra manera, també va haver-hi temps per analitzar la visió de la cooperació i la solidaritat des de l'educació en el temps lliure, amb la participació de membres d'Escoltes Catalans i la Fundació Pere Tarrés, que van demanar més contacte i col·laboració de les escoles amb les seves propostes. La primera d'elles va presentar els seus projectes de cooperació a Cuba i el Senegal. A continuació, la Fundació Pere Tarrés va exposar la seva col·laboració amb associacions d'immigrants on treballen la cooperació al desenvolupament i l'educació multicultural. A més, tenen projectes de cooperació al desenvolupament a la República Dominicana i la campanya "Obrim fronteres, fem un sol món".

Miryam Navarro

Escoles Compromeses amb el Món

1. Vegeu la revista Barcelona Educació, núm. 62, pàg. 8 i 9.